

корупційними справами, а держава не матиме фінансових можливостей виконувати свої зобов'язання перед викривачами. І тоді, одним із можливих виходів із такої ситуації буде перекладення фінансових зобов'язань на плечі пересічних громадян України, за рахунок додавання відсотків на відрахування до бюджету країни із заробітної платні працюючого персоналу або ж інші не популярні рішення.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про запобігання корупції». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18/print>.

2. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про запобігання корупції» щодо викривачів корупції». URL: <https://w1.c1.rada.gov.ua> > pls > zweb2 > webproc4_1.

*Небитов Андрій Анатолійович,
начальник Головного управління
Національної поліції в Київській
області, доктор юридичних наук*

СЕКСУАЛЬНА ЕКСПЛУАТАЦІЯ:

КОРУПЦІЙНА СКЛАДОВА ПРОТИПРАВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У світі сьогодні до одного з найбільш прибуткових видів протиправного заробітку справедливо відносять сексуальну експлуатацію, кількість жертв якої вимірюється мільйонами людей щорічно. Так, посиляючись на численні джерела, американський адвокат Кара Раф вказує, що комерційна сексуальна експлуатація не лише є видом злочинної діяльності, що дуже стрімко розвивається, але також приносить від 7 до 10 млрд дол. прибутку в рік. В той же час, згідно зі Звітом Європейського Союзу щодо стану організованої злочинності протиправні прибутки від такої експлуатації становлять від 8,5 до 12 млрд євро на рік [1]. Загалом слід сказати про те, що сексуальна експлуатація полягає у використанні всупереч волі людини її фізичних здібностей і можливостей для задоволення власних сексуальних потреб або потреб інших осіб з метою отримання фінансової або іншої вигоди суб'єктом експлуатації.

Враховуючи значні масштаби ганебного явища сексуальної експлуатації в Україні і світі, а також багатомільярдний обіг коштів у такому злочинному бізнесі, гостро постає проблема протидії злочинам, пов'язаним із нею. Цим обґрунтовується поставлена нами мета щодо вивчення особливостей корупційного впливу на посадових осіб з боку організаторів сексуальної експлуатації, результати якого можуть бути використано для вироблення алгоритму дій для працівників уповноважених правоохоронних органів з виявлення, припинення та розслідування кримінальних правопорушень у цій сфері.

Соціально-економічна природа сексуальної експлуатації міцно пов'язана з економічною та культурною глобалізацією, трудовою мобільністю, науково-технічним прогресом, економічними змінами в державі, акультурацією, ескалацією злочинності, бідністю, сегрегацією на ринку праці, обмеженістю доступу численних груп населення до ефективної зайнятості, освіти, соціального захисту та інших благ. Протиправній діяльності, пов'язаній з сексуальною експлуатацією, властивий високий рівень латентності. Виявленню та розслідуванню злочинів у цій сфері перешкоджають потужні корупційні зв'язки суб'єктів експлуатації з органами державної влади, які підкріплені значним фінансовим ресурсом.

Для сексуальної експлуатації характерним є груповий та організований спосіб вчинення злочину, оскільки такі діяння вкрай складно вчинити одному через необхідність здійснення систематичних і різнопланових дій, наприклад, вербування, охорона, транспортування, матеріальне забезпечення осіб, які надають сексуальні послуги, для чого потрібен розподіл функцій. Тобто, результативне примушування до заняття проституцією, втягнення до неї, а також сутенерство відбувається здебільшого в умовах співучасті з розподілом функцій і ролей. Тривалість діяльності таких об'єднань прямо залежить від наявності корупційних зв'язків в органах державної влади та серед правоохоронців, а також від додержання правил конспірації та дисципліни, що сприяє уникненню кримінальної відповідальності.

Завідувач Відділу моніторингу щодо торгівлі людьми Держдепартаменту США Посол Марк Лагон вказує на те, що найбільшою проблемою в Україні залишається корупція, яка є каталізатором торгівлі людьми. В оприлюдненому звіті Держдепартаменту надані рекомендації щодо не лише продовження тренінгів для прокурорів та суддів, збільшення фінансування програм із захисту та допомоги жертвам, здійснення кроків із запобігання проституції, але також і щодо припинення підтримки осіб, причетних до сексуальної експлуатації, з боку чиновників [2].

В. О. Навроцький чітко вказує на те, що сутенерство полягає не просто у наданні приміщень, охороні, транспортуванні проститутток до замовників, звідництві, рекламуванні, але також у встановленні корупційних зв'язків для забезпечення невтручання державних органів. Сексуальна експлуатація здійснюється підпільно або прикривається легальними формами (утримання нічних клубів, масажних кабінетів, служб знайомств тощо) [3, с. 884]. Обов'язковою умовою тривалості та масштабності сексуальної експлуатації є її корупційне супроводження. Так, наприклад, у двох із трьох організованих злочинних групах, діяльність яких здійснювалася в Миколаївській області і була спрямована на торгівлю людьми з метою їх подальшої комерційної сексуальної експлуатації, корупційний супровід здійснювали співробітники правоохоронних органів, на яких

покладався обов'язок забезпечення функціонування групи. Їхні функції полягали в приховуванні діяльності злочинної групи шляхом застосування навиків оперативної роботи, розробленні заходів конспірації злочинної діяльності, варіантів поведінки учасників групи в разі їхнього затримання, здійсненні охоронних заходів, розробленні єдиних правил поведінки для членів організованої групи та повій, контролі за їхнім виконання та застосуванні заходів до порушників [4].

Значну увагу проблемі загальносоціального запобігання корупційним передумовам поширення сексуальної експлуатації приділила Г. Л. Шведова [5, с. 193-197], яка вказує на необхідність усунення корупції, що є каталізатором протиправної діяльності у цій сфері. Оновлення теоретико-методологічної моделі такої роботи має відбуватися на засадах культурологічної концепції запобігання злочинності, де радикальним засобом виступатиме формування соціальної культури громадян. Ідеологія, заснована на вихованні почуття громадського обов'язку, прагнення бути корисним суспільству і усвідомлення цінності особистого матеріального добробуту як похідного від добробуту суспільного дасть можливість сформувати необхідний рівень соціальної культури суспільства.

На необхідність виявлення та знешкодження корупційних зв'язків осіб, які вчиняють злочини, пов'язані з сексуальною експлуатацією, обґрунтовано вказує О. М. Ємець [6, с. 343-344]. Причому, враховуючи те, що такі злочини часто носять транснаціональний характер, необхідно їх встановлювати, документувати та припиняти не лише з працівниками органів державної влади та правоохоронних органів України, але також з посадовими особами інших держав.

Проведене дослідження проблеми негативного впливу корупції на стан запобігання сексуальній експлуатації дає можливість дійти певних висновків, зокрема щодо того, що при проведенні державної політики у цій сфері необхідно обов'язково передбачити заходи із протидії корупційній складовій такої протиправної діяльності. Ці заходи повинні являти собою цілісну систему дій, які проводяться як на загальносоціальному рівні, так і спеціально-кримінологічному. Загальносоціальні заходи запобігання сексуальній експлуатації проводяться в контексті запобігання злочинності по всій країні з урахуванням специфіки учинення злочинів, пов'язаних із сексуальною експлуатацією. Спеціально-кримінологічні заходи запобігання сексуальній експлуатації нерозривно поєднані із загальносоціальними, проте вони мають не стратегічний, а тактичний характер. До виявлення та припинення негативного впливу корупції на протидію сексуальній експлуатації повинні долучатись не лише правоохоронні та державні органи, але також органи місцевого самоврядування, представники громадських організацій і громадяни, яким з певних причин стало відомо про таке.

Список використаних джерел

1. Звіт ЄС щодо стану організованої злочинності за 2005-2015 рр. : *Одеський центр з вивчення організованої злочинності та корупції*. [сайт]. URL: <http://www.inter.criminology.org.ua>.
2. Держдеп США оприлюднив звіт про торгівлю людьми. *Голос Америки*. [сайт]. URL: <https://ukrainian.voanews.com/a/a-49-2008-06-09-voa4-87022772/226795.html>.
3. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. 9-те вид., перероб. та допов. Київ : Юрид. думка, 2012. 1316 с.
4. Козаченко А. В. Незаконная миграция и торговля людьми на юге Украины: уровень распространенности и способы противодействия : *Одес. центр по изучению организованной преступности и коррупции*. [сайт]. URL: <http://www.inter.criminology.org.ua/modules.php?name=Content&pa=showpage&pid=466>.
5. Шведова Г. Л. Загальносоціальне запобігання корупційним передумовам поширення торгівлі людьми. *Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького*: Журнал. Серія Право. № 6 (18), 2018. С. 193-197.
6. Ємець О. М. Захист суспільної моралі від злочинних посягань : монографія. Київ : ФОП Маслаков, 2019. 560 с.

Никифорчук Дмитро Йосипович,
начальник відділу організації наукової
діяльності та захисту прав інтелектуальної
власності Національної академії внутрішніх
справ, доктор юридичних наук, професор

КОРУПЦІЙНІ РИЗИКИ В ДІЯЛЬНОСТІ ОПЕРАТИВНИХ ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ У СПРАВАХ ПРО БЕЗВІСНЕ ЗНИКНЕННЯ ОСІБ

Сьогодні в Україні гостро стоїть проблема корупції. Згідно даних міжнародної організації Corruption Perceptions Index, наша країна посіла у 2018 році 120 місце зі 180 країн світу. За рівнем корупції, вона постає у рейтингу європейських країн поряд з Молдовою, Сербією, Албанією та Македонією [1]. Корупційні ризики є передумовою виникнення корупційних правопорушень [2, с. 35], в тому числі і в правоохоронній сфері діяльності держави

Факти корупції всередині правоохоронних органів особливо вражають суспільство і громадськість, підривають довіру громадян до всієї системи правоохоронних органів та державних інституцій. Корупція в органах Національної поліції України негативно впливає на результати боротьби зі злочинністю. Вона є тим фактором, який сприяє низькій ефективності розшукових заходів та може призвести